

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/200380,Krakowska-premiera-filmu-dokumentalnego-Rakowiecka-37-Historia-wiezienia-i-aresz.html>
03.05.2024, 14:11

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37. Historia więzienia i aresztu śledczego Warszawa-Mokotów”

18 kwietnia 2024 r. w Centrum Edukacyjnym „Przystanek Historia” IPN w Krakowie odbyła się krakowska premiera filmu dokumentalnego pt. „Rakowiecka 37. Historia więzienia i aresztu śledczego Warszawa-Mokotów”.

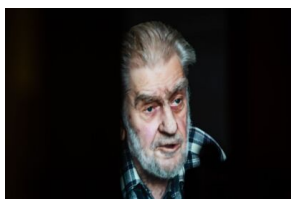
Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

Krakowska premiera filmu dokumentalnego „Rakowiecka 37”. Fot. Agnieszka Masiowska (IPN)

W dawnej komunistycznej katowni, w której w czasach stalinowskich torturowano i mordowano największych polskich patriotów, a potem więziono działaczy opozycji politycznej w PRL, mieści się obecnie Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL. Od marca 2022 r. organem prowadzącym tę placówkę jest Instytut Pamięci Narodowej, a samo muzeum nadal pozostaje w fazie organizacji. Sercem projektu są pawilony więzienne – X, w którym więziono bohaterów walk o niepodległość z lat 1945-1956 oraz XII, w którym przetrzymywano opozycjonistów z lat 70. i 80.

Krakowski pokaz ponad 70-minutowego filmu w reżyserii Pawła Woldana został uzupełniony rozmową z udziałem dyrektora Oddziału IPN w Krakowie dr. hab. Filipa Musiała, który do niedawna kierował muzeum przy Rakowieckiej 37, a także kierownika muzealnego działu naukowego dr. Bartosza Kapuściaka.

Otrzymaliśmy także list od wicepremiera, ministra obrony narodowej Władysława Kosiniaka-Kamysza, który publikujemy poniżej.

Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Obrony Narodowej

Władysław Kosiniak-Kamysz

Warszawa, 18 kwietnia 2024 r.

**DO UCZESTNIKÓW
KRAKOWSKIEJ PREMIERY
FILMU DOKUMENTALNEGO
„RAKOWIECKA 37.
HISTORIA WIEZIENIA
I ARESZTU ŚLEDZCEGO
WARSZAWA-MOKOTÓW”**

Szanowni Państwo

Byłe więzienie przy ul. Rakowieckiej w Warszawie to szczególny symbol zbrodni czasów stalinowskich i prześladowań późniejszej opozycji demokratycznej. Dzisiaj mieści się w tym miejscu Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL, którego misją jest zachowanie pamięci o tamtych trudnych wydarzeniach z naszej historii oraz o ich bohaterskich i tragicznych uczestnikach. Misją tą jest niezwykle istotnym elementem kształtowania świadomości narodowej kolejnych pokoleń Polaków.

Wszystkim uczestniczącym w krakowskiej premierze filmu „Rakowiecka 37. Historia więzienia i aresztu śledczego Warszawa-Mokotów” dziękuję za Waszą obecność na tym wydarzeniu oraz za pamięć o Tych, którzy zarówno z bronią w ręku, jak i pokojowymi metodami politycznymi walczyli o wolność naszego kraju i budowali fundamenty dzisiejszej demokratycznej i niepodległej Polski.

Z wyrazami szacunku

Wczoraj więzienie, dziś muzeum

Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL zajmuje kompleks zabudowań przy ul. Rakowieckiej 37 w Warszawie. W czasach zaborów pierwszą carską tiumnę urządzili tutaj Rosjanie i takie przeznaczenie owego miejsca utrzymało się przez 120 lat, aż do 2020 r. W II Rzeczypospolitej było to jedno z najcięższych więzień dla przestępców pospolitych, podczas II wojny światowej podlegało niemieckiej policji Kripo, ale szczególnie złą sławą okryło się w okresie powojennym. Od 1945 r. przy Rakowieckiej 37 mieścił się areszt Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, zaś po politycznej „odwilży” centralny areszt Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Rakowiecka 37 jest dziś miejscem pamięci o tysiącach patriotów, którzy z bronią w ręku lub metodami politycznymi walczyli o wolną Polskę, już od chwili jej zajęcia przez Armię Czerwoną. Rakowiecka 37 to ziemia, w którą przez niemal półwiecze wsiąkała krew kilku pokoleń Polaków. Przy Ścianie Śmierci – murze zamykającym kompleks od strony zachodniej mordowano działaczy powojennego podziemia niepodległościowego. Prawdopodobnie tutaj zginęli płk Łukasz Ciepliński „Pług”, mjr Hieronim Dekutowski „Zapora”, rtm. Witold Pilecki „Witold” i setki innych bohaterów Polski Podziemnej. W piwnicach tzw. budynku administracyjnego komuniści powiesili gen. Augusta Emila Fieldorfa „Nila” i komisarza Bolesława Kontryma „Żmudzina”.

Po 1956 r. w celach Rakowieckiej zamykano uczestników akademickiego buntu z Marca 1968, tzw. tatarników, przemycających do Polski wydawnictwa paryskiej „Kultury”, członków organizacji „Ruch”, a od lat 70. XX wieku – działaczy opozycji, m.in. KOR, ROPCiO, KPN, związkowców i sympatyków NSZZ „Solidarność”, członków „Solidarności Walczącej”, Federacji Młodzieży Walczącej, Ruchu Wolność i Pokój oraz dziesiątków innych środowisk i organizacji, działających w konspiracji oraz jawnie.